

net zo gedragen als de witte, en waarom zouden ze dat niet doen, blijkt hieruit, dat de overzomerende, nog niet broedende scholeksters, zich maandenlang in een zelfde gebied ophouden.

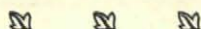
Nu het voorlopig slot van de geschiedenis. 25 Jan. '41. Het was hoog water. In de Nolhoek dreven nog grote tafelschotsen die geheel overdekt waren met rustende scholeksters. Het ijs smolt, daardoor kantelde soms schots, zodat de vogels dan ijlings op de wieken moesten. In zo'n vluchtende troep zag ik opeens een albino, die over de Nol vloog, en daar neerstreek. Ik ging gauw daarheen, en zag een scholekster die oranje-bruin was gekleurd, zelfs nog al donker op de vleugels. Was dit mijn oude vriend, die zo verdonkerd was door de rui? Of weer een andere?

In ieder geval schijnt deze afwijking bij scholeksters meer dan eens voor te komen, ik hoorde nog van een ander geval bij Nieuwland ook.

Het loopt gemakkelijk in de gaten, doordat scholeksters over 't algemeen in zulke grote troepen bijeenkomen.

Borssele, 1941.

JOH. A. M. WARREN.

HET BELANG DER ZUID-LIMBURGSCH GROTEN VOOR HET VLEERMUIS-ONDERZOEK.

(Slot)

Wanneer we thans eens letten op die vleermuissoorten, welke weinig in de grotten voorkomen, dan blijkt uit tabel I direct, dat er van de 12 soorten drie bepaald zeldzaam zijn in de grotten. Wij laten daarvan enkele bijzonderheden volgen:

1) *Eptesicus serotinus*.

Deze soort komt, voor zoover wij weten, in het geheele land algemeen voor, zoowel 's zomers als 's winters; in de grotten troffen we er tot nu toe slechts tweemaal één aan:

21-3-1939 in den St. Pietersberg bij Petit Lanaye (België) (25); wijfje;

13-1-1941 in den Keerderberg bij Heer (47); wijfje.

2) *Myotis Bechsteinii*.

Deze soort is in Nederland alleen in winterslaap gevonden in den Sint Pietersberg. (Ned. gedeelte 8, 21, 3) *). In totaal zijn er 7 exemplaren gevonden:

5-2-1938 2 mannetjes

1-5-1938 2 „

11-9-1938 1 mannetje, 1 wijfje

9-1-1941 1 mannetje.

3) *Barbastella barbastellus*.

Dit [dier was tot voor kort zeer zeldzaam en uit Zuid-Limburg alleen bekend uit één vondst in den Louwberg, ruim dertig jaren geleden en misschien éénmaal uit een kelder onder de Kasteelruïne te Valkenburg.

*) Zoo juist deden wij nog de volgende waarnemingen, welke ook reeds in tabel I zijn aangegeven:

19-4-1941 in de Fluweelen Grot (Valkenburg) 1 wijfje

24-4-1941 „ „ Heerderberg 1 mannetje.

VLEERMUIZENONDERZOEK (ZUID LIMBURGSCH GROTTE)

77

Sinds Januari 1940 hebben we in Zuid-Limburg met een ware invasie dezer dieren te doen. Vóór dien tijd hebben we nooit één exemplaar aangetroffen en het is uitgesloten, dat we het volledig over het hoofd gezien zouden hebben.

Onze vondsten zijn de volgende:

5-1-1940	in de	Cannerberg (30)	4 m., 2 w.
6-1-1940	„ „	Keerderberg (48)	1 m.
6-1-1940	„ „	Heerderberg I (107)	1 m.
24-2-1940	„ „	Gasthuisdel (37)	1?
6-1-1941	„ „	Cannerberg (30)	1 m., 2 w. 1?
6-1-1941	„ „	Plenkert (77)	1 m.
8-1-1941	„ „	groeve Theunissen (95)	1 m.
9-1-1941	„ „	St. Pietersberg (België) (134)	1 m.
9-1-1941	„ „	„ (Ned.) (3)	1 w..
13-1-1941	„ „	Keerderberg (46)	1 m.
6-2-1941	„ „	St. Pietersberg (Ned.) (3)	1 m.
11-2-1941	„ „	Heerderberg II (107)	1 w.
totaal 20 stuks (6 m., 12 w., 2 ?) in negen verschillende grotten!			

Wat de biologie van deze soorten betreft, van *Eptesicus* hopen we later wat te kunnen meedeelen, over *M. Bechsteini* en *Barbastella* weten we niets of het moest, wat de laatste betreft, zijn iets over de plaatsen, waar dit dier bij voorkeur de winterslaap doorbrengt. De plaatsen, waar we de dieren dezer soort vonden, deden al wel eenigszins het vermoeden rijzen, dat ze bij voorkeur koelere gedeelten voor hun winterslaap uitkiezen.

In „De St. Pietersberg” zegt WAAGE op blz. 320, in verband met de eene vondst van *Barbastella* door SCHMITZ in de Louwberg: „dat de kans er is, dat de een of anderen dag het beestje ook in onzen St. Pietersberg, die ons reeds zooveel verrassingen bood, gevonden wordt”. Thans is deze verwachting werkelijkheid geworden! WAAGE besluit zijn beschouwing met: „Laten we hopen, dat een deel der merkwaardige gangen van onzen St. Pietersberg bewaard blijft, niet in het minst om de zoo rijke vleermuisfauna”. Wij kunnen ons, vooral op grond van het voorgaande, nu ook de St. Pietersberg nog recordhouder onder de Limburgsche en zelfs de Europeesche grotten blijkt te zijn, hierbij volkomen aansluiten. Dat wij echter de andere grotten daarbij niet mogen vergeten en deze evenzeer van groot belang achten, meenen we thans aangetoond te hebben.

Heer (L.), Febr. 1941.
Haarlem

Ir. D. C. VAN SCHAİK.
Drs. P. J. BELS.

Literatuur:

1. L. BELS, Een voor Nederland nieuwe vleermuis, Nat. Hist. Maandblad, Febr. 1938, Jrg. 27.
2. P. J. BELS, *Barbastella barbastellus* herontdekt in Nederland, Nat. Hist. Maandblad, Jan. 1940, Jrg. 29.

Foto Ir D. C. van Schaik.

Fig. 5. Groepjes Vleermuizen (*Myotis myotis*) in winterslaap in den Sint Pietersberg.

3. G. A. BROUWER, De uitroeiing van den vischotter in Nederland aanstaande, *Levende Natuur*, Jan. t/m Juli 1940, Jrg. 45.
4. R. LERUTH, Deuxième Liste de Grottes visitées, *Nat. Hist. Maandblad*, 1935 t/m '37, Jrg. 24 t/m 26.
5. —, La biologie du domaine souterrain et la faune cavernicole de la Belgique, *Verh. v. h. Kon. Nat. Hist. Mus. v. België*, No. 87, 1939.
6. Ir D. C. VAN SCHAÏK, Over het voorkomen van de Groote Hoefijzerneus in Nederland, *Nat. Hist. Maandblad*, Maart 1938, Jrg. 27.
7. —, Vleermuiswaarnemingen, *Nat. Hist. Maandblad*, Juni 1939, Jrg. 28.
8. —, Een pleidooi voor de vleermuizen, *Nieuwe Rott. Courant*, 29 en 30 Juli 1939.
9. J. SEIDEL, Zur Kenntnis schlesischer Fledermäuse, *Abh. Naturf. Ges. Görlitz*, Bd. 30, 1927.
10. G. H. WAAGE, De vleermuizen van den Sint Pietersberg, „De Sint Pietersberg”, 1938.
11. —, De verspreiding van de Groote Hoefijzerneus in Nederland en aangrenzend gebied, *Nat. Hist. Maandblad*, Maart 1939, Jrg. 28.
12. B. WOLF, *Animalium Cavernarum Catalogus*, 1934—'37.

N a s c h r i f t.

In de Nederlandsche Staatscourant No. 29, van 11 Februari 1941, lezen we de afkondiging van het Besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat van 25 Januari 1941, inzake vaststelling van een Groevenreglement. Dit „Groevenreglement 1941” stelt o.a. regels vast, die gevolgd moeten worden, bij de ontginning van Z. Limburgsche grotten, alsmede bij de aanvraag tot ontginning. Tot onze groote spijt luidt artikel 1, sub.2.: „De vergunning wordt slechts geweigerd op gronden, verband houdende met de veiligheid” (n.l. de vergunning tot ontginning of gebruik voor andere doeleinden van de ondergrondse steengroeven). Hierin missen we namelijk ieder ideëel, cultureel of wetenschappelijk motief.

Begin Maart lazen we in bijna alle couranten dat de Natuurbescherming thans Staatszorg geworden was en dat deze ondergebracht was bij het Departement voor Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. Daarmede is dus een einde gekomen aan de schromelijke verwaarloozing, waaraan de natuurbescherming in ons land tot nog toe geleden heeft. Laten we hopen, dat deze geweldige vooruitgang voor Nederland veel succes mag hebben; het kan slechts verbetering in den toestand brengen! Wat de groeven betreft, hopen wij, dat er een harmonische samenwerking mag tot stand komen tusschen de beide bovengenoemde Departementen en dat naast het Groevenreglement een regeling zal worden getroffen tot heil van onze Zuid-Limburgsche grotten en hun bewoners, alsmede van de gezondheid zoowel als cultureele ontwikkeling van het Nederlandsche Volk!!

In April is door den Secretaris-Generaal van het laatstgenoemde Departement in de pers mededeeling gedaan, dat de oostelijke boschhelling van den Sint Pietersberg voor afgraving gespaard zou blijven. Hierdoor is ook voor de vleermuizen een belangrijke bescherming bereikt, daar in de genoemde helling een kleine grot met de in 1939 ontdekte kraamkamer van de Groote Hoefijzerneus is gelegen (zie litt. 8). Het is zeer te waardeeren, dat thans de unieke vleermuisfauna der Zuid Limburgsche grotten ook in andere opzichten de aandacht van het Departement heeft en, naar wij hopen, verdere beschermingsmaatregelen te dien aanzien, zoowel als voor de grotten in het algemeen, verwacht kunnen worden.

Heer L.
Haarlem

Ir. D. C. v. SCHAÏK.
Drs P. J. BELS.